

אומר לה? לך לך מארץ וממולדתך - מדידתך, וממקומך, ומנהגתך. ומבית אביך - אמר רבי יעקב, זו היא אספקלריה המאירה. אל הארץ אשר ארצך - כלומר לגוף פלוני, לגוף קדוש, לגוף ישר.

ועם כל זה - ואברכה מברכך, אותם הנוהגים עמך מדות טובות, מדות ישרות. אותם המברכים אותי בשבילך, ואומרים כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך ה' אלהי. ומקללך אאר - אותם המקללים אותך ומקללים מעשיהם ודרכיהם.

וי"ך אברם כאשר דבר אליו ה' (שם). פיון שנתברכה בשבע ברכות הללו, מה פתוב? וילך אברם. זו היא הנשמה, שהיא אב לגוף ורם ממקום הרמים. כאשר דבר אליו ה' - להפגס באותו הגוף שנצטוו להנהיגו וילמדו. אמר רבי יעקב, ראה מה פתוב בו פיון שבאה לפגס בגוף - וילך אתו לוט. זהו יצר הרע המזמן לפגס עם הנשמה ביחד, פיון שנוולד אדם. ומנין שנקרא יצר הרע כך? שנקרא (בראשית ח) כי יצר לב האדם רע מנעריו, וזהו לוט שנתארר בעולם.

והו"ך זה כמו שאמר רבי יצחק, הנחש שהשיא לחנה הוא יצר הרע. וראינו שנתקלל, שנקרא (שם א) ארור אתה מפל הבהמה, ולפיכך נקרא לוט. שבשעה שהנשמה בא לפגס בגוף, מיד וילך אתו לוט, שהוא מזמן לפגס עמו ולהשטין לאדם ולהיות מקטרג להנשמה.

אמר רבי יעקב בר רבי אידי, מנין מה שאמרנו שהוא משל על הנשמה? ממה שכתוב אחר כך (שם יב) ויקח אברם את שרי אשתו

וממקומך, ומנהגתך. ומבית אביך, אמר רבי יעקב זו היא אספקלריה המאירה. אל הארץ אשר ארצך, כלומר לגוף פלוני, לגוף קדוש. לגוף ישר.

ועם כל דא, ואברכה מברכך, אותם הנוהגים עמך מדות טובות, מדות ישרות. אותם המברכים אותי בשבילך, ואומרים כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך ה' אלהי. ומקללך אאר, אותם המקללים אותך, ומקללים מעשיהם ודרכיהם.

וי"ך אברם כאשר דבר אליו ה'. פיון שנתברכה בשבע ברכות הללו, מה פתיב, וילך אברם, זו היא הנשמה, שהיא אב לגוף. ורם ממקום הרמים. כאשר דבר אליו ה', להפגס באותו הגוף שנצטוו להנהיגו וילמדו.

אמר רבי יעקב, ראה מה פתיב ביה, פיון שבאה ליפגס בגוף, וילך אתו לוט, זהו יצר הרע, המזומן ליפגס עם הנשמה ביחד פיון שנוולד אדם, ומנין שנקרא יצר הרע כך, שנקרא (בראשית ח כא) כי יצר לב האדם רע מנעריו, וזהו לוט שנתארר בעולם.

ואז"ל הא פי הא דאמר רבי יצחק, הנחש שהשיא לחנה, הוא יצר הרע. וראינו שנתקלל, שנקרא (שם ג יד) ארור אתה מפל הבהמה, ולפיכך נקרא לוט. שבשעה שהנשמה בא ליפגס בגוף, מיד וילך אתו לוט, שהוא מזומן ליפגס עמו, ולהשטין לאדם, ולהיות מקטרג להנשמה.

אמר רבי יעקב בר רב אידי, מנין מה שאמרנו שהוא משל על הנשמה. ממה דכתיב אחר כך, ויקח אברם את שרי אשתו, זהו הגוף. ואת לוט בן אחיו, זהו יצר הרע, שהוא

- זהו הגוף. ואת לוט בן אחיו - זהו יצר הרע, שהוא בן אחיו, משתף ונדבק עם הגוף. ואת כל רכושם אשר רכשו - אלו מעשיהם. ויצאו ללכת ארצה כנען - כלם מדבקים ללכת בהבלי העולם, הולכים אחרי בצעם והרהורם.

ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה, בכל מקום שזה מתאנה, הנשמה עמו. והפנעני אז בארץ, זו התאנה, שהיא דבקה בגוף.

בין שפוקד הקדוש ברוך הוא מעשיהם ומוציא הנשמה מהגוף, הנשמה רוצה לעלות למעלה. ראה מה כתוב בה, (שם א) וילך למסעיו מנגב ועד בית אל, וירצונה לחזור אל המקום אשר היה שם אהלה בתחלה. אמר רבי יעקב, אהלה כתוב, בה"א, ואזי היא עומדת בין אל ובין העי, בין לעלות למעלה ובין לירד למטה.

זכתה - עולה אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשנה, מקום אשר מיכאל השר הגדול מקריב נשמתן של צדיקים. ויקרא שם אברם בשם ה', הנשמה נותנת שבח והודאה בירושלים של מעלה, שזכתה לאותה המעלה. ואם לא זכתה - מה כתוב? (שם ב) ויסע אברם הלך ונסוע הנגבה, דוחין אותה והולכת עד שפוכבת כל העולם עד שתקבל ענשה.

אמר רבי יהודה, הצדיקים מה הם עושים? אם בא לטהר - אפלו יצר הרע הבא לקטרגו, נשמתו מסייעת אותו, שנאמר (שם א) ויאמר אברם אל לוט. הנשמה אומרת ליצר הרע: אל נא תהי מריבה ביני ובינך.

ומקטרג ליצר הרע ואומר לו: הלא

בן אחיו, משותף ונדבק עם הגוף. ואת כל רכושם אשר רכשו, אלו מעשיהם. ויצאו ללכת ארצה כנען, כולם מדבקים ללכת בהבלי העולם, הולכים אחרי בצעם והרהורם.

ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה, בכל מקום שזה מתאנה, הנשמה עמו. והפנעני אז בארץ, זו התאנה, שהיא דבקה בגוף.

בין שפוקד הקדוש ברוך הוא מעשיהם, ומוציא הנשמה מן הגוף, הנשמה רוצה לעלות למעלה, ראה מה פתיב בה. וילך למסעיו מנגב ועד בית אל, ורוצה לחזור אל המקום אשר היה שם אהלה בתחלה. אמר רבי יעקב, אהלה פתיב בה"א, ואזי היא עומדת בין בית אל ובין העי, בין לעלות למעלה ובין לירד למטה.

זכתה עולה אל מקום המזבח, אשר עשה שם בראשונה, מקום אשר מיכאל השר הגדול מקריב נשמתן של צדיקים. ויקרא שם אברם בשם ה', הנשמה נותנת שבח והודאה בירושלים של מעלה, שזכתה לאותה המעלה. ואם לא זכתה, מה פתיב. ויסע אברם הלך ונסוע הנגבה, דוחין אותה והולכת עד שפוכבת כל העולם עד שתקבל עונשה.

אמר רבי יהודה, הצדיקים מה הם עושים אם בא ליטהר, אפלו יצר הרע הבא לקטרגו, נשמתו מסייעת אותו, שנאמר ויאמר אברם אל לוט, הנשמה אומרת ליצר הרע, אל נא תהי מריבה ביני ובינך.

מה עושה הצדיק הזה. הולך לבית המדרש, קורא ושונה, ומקטרג ליצר הרע, ואומר

מה עושה הצדיק הזה? הולך לבית המדרש, קורא ושונה, ומקטרג ליצר הרע ואומר לו: הלא

לו הלא כל הארץ לפניך, הפרד נא מעלי. סגיאינ אית בעלמא, דאת זכיל לון, מן קדם דאבאישו עובדיהון. אם השמאל ואימנה, אם אתה רוצה להשמאל אותי, אני אימין, אלך לצד ימין, (דף גא ע"א) שלא אטה אשורי ימין ושמאל. ואם הימין ושמאל, אף על פי שאראה שהיא טובה עצתך, אעשה הפך רצונך ותאותך.

כל הארץ לפניך, הפרד נא מעלי. רבים יש בעולם שאתה יכול להם בגלל שהרעו מעשיהם. אם השמאל ואימנה - אם אתה רוצה להשמאל אותי, אני אימין, אלך לצד ימין, שלא אטה אשורי ימין ושמאל. ואם הימין ושמאל, אף על פי שאראה שהיא טובה עצתך, אעשה הפך רצונך ותאותך.

ואמר רבי בון, יצר הרע מהו עושה באותה שעה, שהוא רואה שלא נעשתה עצתו, מה פתיב ביה, ויבחר לו לוט את כל פפר הירדן, לאותם הרשעים שלא יקטרגו עמו, ובשביל זה יקטרגו עמו, ויפרדו איש מעל אחיו. ואז הנשמה מה פתיב בה. ואברם פבד מאד, בכל מעשים טובים וישרים בתורה ומצוות.

ואמר רבי בון, יצר הרע מהו עושה באותה שעה שהיא רואה שלא נעשתה עצתו, מה פתיב ביה, ויבחר לו לוט את כל פפר הירדן, לאותם הרשעים שלא יקטרגו עמו, ובשביל זה יקטרגו עמו, ויפרדו איש מעל אחיו. ואז הנשמה, מה פתיב בה? ואברם פבד מאד, בכל מעשים טובים וישרים בתורה ומצוות.

וישמע אברם פי נשפה אחיו, ר' תנחום פתח, (שה"ש ה ה) קמתי אני לפתח לדודי וגו' ודודי חמק עבר נפשי יצאה בדברו. אמר רבי תנחום, בא וראה כמה יש לו לאדם ליטתהר מעונותיו, בעוד דרכי התשובה פתוחין לפניו, בטרים יסתם הדרך. שנאמר (ישעיה נה ו) דרשו ה' בהמצאו וגו'. יש עתים שהוא קרוב, ויש עתים שהוא רחוק.

וישמע אברם פי נשפה אחיו (בראשית יד). רבי תנחום פתח, קמתי אני לפתח לדודי כו', ודודי חמק עבר נפשי יצאה בדברו (שיר ח). אמר רבי תנחום, בא וראה כמה יש לו לאדם לטתהר מעונותיו בעוד דרכי התשובה פתוחין לפניו, בטרים יסתם הדרך, שנאמר (ישעיה נה) דרשו ה' בהמצאו וגו'. יש עתים שהוא קרוב, ויש עתים שהוא רחוק.

ומי אמר רבי תנחום הכי, והא כתיב (תהלים קמב יח) קרוב ה' לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת. אמר, האי קרא מסייע ליה. משמע דכתיב לכל אשר יקראהו באמת, ועם כל זה מה פתיב, (שם קמב ט) רצון יראיו יעשה.

והאם אמר רבי תנחום פה, והרי פתיב (תהלים קמא) קרוב ה' לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת? אמר, הפסוק הזה מסייע לו, ממשמע שפתיב לכל אשר יקראהו באמת, ועם כל זה מה פתיב? רצון יראיו יעשה.

משך למלך, דהוה יתיב, ואתא בר נש וצוח קמיה, אצית מלפא כל מה דאמר, ולא אתיב ליה, הוא צוח ומלפא אצית ושתיק. אזל ההוא גברא.

משך למלך שהיה יושב, ובא אדם וצוח לפניו. הקשיב המלך לכל מה שאמר ולא השיב לו. הוא צוח, והמלך מקשיב ושותק. הלך אותו האיש.

אמרו משמשוהי קמי מלפא, מרנא, למא לא

אמרו משמשו לפני המלך: